

NAŠ TEDNIK

GLASILO KRŠČANSKE LJUDSKE STRANKE

1. leto

V Celovcu, dne 21. decembra 1949

Številka 15

Božično pismo

Pržnik ljubezni obhajamo. Kako le po to izraža božično bogoslužje z bese. dami: „Ljubezen božja se je danes pri. kazala ljudem!“ Nedožno Detece v ja. slih jo je prineslo na svet.

Današnjemu, brezvernemu svetu je božični praznik, praznik ljubezni odveč, ker ljubezni noče, — hoče jo ubiti. A ljubezen je potrebna. Največjo moč ima v sebi in brez nje bi bila zemlja dolina solz in trnja, brez zadnjega sončnega žarka.

Kdaj bo kmet kaj pridelal, kdaj bo mogel pričakovati uspeha? Le če bo svojo zemljo ljubil. Streči ji bo moral kot malemu otroku, z vsem jo oskrbeti, ji dovažati hrane, prositi zanjo božjega blagoslova in šele potem mu bo zemlja ljubezen vrnila. Kdor pa z nevoljo dela, bo z nevoljo tudi žel, tak kmet, ki mu manjka tesnega prijateljstva z zemljo, bo kmalu dogospodaril.

Delavec mora delati iz ljubezni. Pusto bo delo, grenko in neznosno, če ne bo delal rad.

Duhovnik v svojem težkem poklicu bi brez ljubezni do Kristusa in neumirjo. čih duš obupal. Ljubezen Kristusova ga priganja k čisto nehvaležnemu delu za duše. Ista moč pomaga prenašati sumničenje, zasmehovanje, opravljanje, včasih celo mučeniško smrt.

In celo, ta živ odraz ljubezni. Kako bi mogla biti sicer vselej pripravljena pomagati otroku, malemu ali velikemu? Ta sila ji pomaga doprinasati največje žrtve skozi vse življenje.

Tudi mladina ima ljubezen. Naj ne omenjam samo čiste ljubezni ženina do neveste in obratno, ampak tudi ljubezen do idealov. In prav božje Detece nam je s svojim trpljenjem vzgled ljubezni. Lju. bezen nam je prineslo, uči nas ljubiti.

Ljubezen je kot sonce; vse ogreva, je nepogrešljiva. Tako ob letošnjih svetih božičnih dneh želim tudi jaz vsem mno. go ljubezni. Ljubezni do Boga, do naše. ga dragega rodu, domovine, in soljudi. V zadovoljnosti preživljajmo svete dni, pomislimo na tiste, ki še toliko nimajo kot mi, ki so ločeni od najdražjih, mor. da celo od domovine, ki so bolni ali ka. ko drugače trpe. V ljubezni podajmo roko sosedom in znancom, naj res za. vlada na svetu božični dan, povsod lju. bezen in mir.

Želim tudi, da bi vsi občutili veselje ob rojstvu našega Gospoda! Kako se že veselimo rojstva zemskega otroka, kako spoštujemo nežno malo bitje, kako se potrudimo zanj, ki samo še nič ne more in je vse neobgledeno. Tudi božji sin je sprejel nase človeško podobo, trpel mraz, lakoto in zasmehovanje. Veselimo se njegovega odrešilnega prihoda! Z bo. žično lučko ljubezni posvetimo vsem ubogim, zapuščenim, žalostnim in bol. nim. Tem bolj bomo veseli na božič, čim bolj bomo mislili na druge. Če jim dru. gega ne moremo dati, dajmo jim vsaj dobro besedo.

Končno želim, da bi božič, namreč bo. žična sreča, ljubezen, mir in razumeva. nje trajalo vse leto, do drugega božiča, ko si bomo spet voščili

srečen božič.

Urednik

OBCINSKE VOLITVE

Na razna vprašanja javljamu, da ob. činske volitve do danes še niso razpisa. ne, torej tudi še ne morejo šteti raznih terminov. V novoletni številki bomo ob. javili izveček iz volilnega zakona. Na. čelno pa je zadnji zbor zaupnikov že do. ločil naše zadržanje pri občinskih volit. vah in sicer, da gremo povsod samo. stojno na volitve. Volitve bodo verjetno 12. marca in bodo koncem tega meseca razpisane.

STALIN 70 LET STAR

21. decembra praznuje Stalin svoj se. demdeseti rojstni dan. Ves ruski svet in vse komunistične partije pripravljajo darila za Stalina. Tako so avstrijski ko. munisti poslali posebno pohištvo. Čehi pa so zastopani z avtomobili in motorni. mi kolesi; o jugoslovanskih darilih pa ni nič slišati.

Časi se pač spreminjajo. Spominjamo se še, da je za šestdesetletnico poslal ča. stitke tudi Hitler, letos pa jih bo poslal Viljem Pieck.

Pojavi nacizma

Iz Münchena poročajo, da so se tam 15. decembra sestali nacistični voditelji iz bivše SS in SD ter Gestapo pod firmo „Vaterlandsfront“. Sestanka se je ude. ležilo okrog 70 ljudi, drugi niso imeli dostopa. Na sestanku je govoril Karl Feitenhansel, predsednik društva in iz. javil „dol z izdajalci narodnega socia. lizma, ki so nas prodali zaveznikom.“ Kot novi „Führer“ je napovedal, da bo tekom januarja imel tri ali štiri javna zborovanja, katera ne bo mogel nihče razbiti. V jeseni so take poskuse zboro. vanj še razbili nasprotniki. Pred časni. karji je po zborovanju Feitenhansel iz. javil, da bo ustvaril posebno gardo iz antikomunističnih Ukrajincev, ki se na. hajajo v Nemčiji. Povedal je tudi, da šteje Vaterlandsfront na Bavarskem nad 25.000 članov.

Avstrijski nacionalistični krogi in pri. padniki velenemštva okoli VdU pa že močno posegajo v notranjo politiko kot to javlja list „Demokratische Union“. Po tem poročilu ponuja ÖVP bivšim landbundovcem z Hartlebom na čelu

Pred božičnimi počitnicami je parla. ment sklepal o podaljšanju postave gle. de predpisov o oddaji živil. Do 30. ju. nija 1950 je bila postava podaljšana.

Gospodarske korporacije, ki so v voj. nem času sodelovale pri načrtni oskrbi prebivalstva z raznimi živlenskimi po. trebščinami so po sklepu parlamenta razpuščene in njih premoženje prevza. me država.

Davek na plače in dohodninski davek je parlament znižal povprečno za dvaj. set odstotkov. Iz tega sledi, da zgubi dr. žava precejšen del dohodkov, katere mora iskati drugod. Po novem zakonu bodo morale dežele in občine od svojih delov odstopiti državi 350 milijonov ši. lingov.

Boj proti Cerkvi se nadaljuje. Na vrsti so zlasti redovi in sicer ženski. Pregnali so jih tudi iz bolnišnic. Sestre — bolniške strežnice bi sicer lahko os. tale na svojih mestih, če bi se oblekle v civilno obleko, kar pa nočejo. Vlada pa ljudstvo podpihuje, da bi zasedlo samo. stane, v katerih naj bi zlasti delavci do. bili stanovanja. Ljudstvo po večini tega noče storiti in samostane še vedno spo. štuje. Seveda so nekateri prenapeteži, ki pred ničemer nimajo spoštovanja. Drža. va hoče zatreti versko zavest ogerskega

Državni kontrolni organ, ki je odgo. voren le parlamentu, takozvani „Rech. nungshof“ je v zadnjih letih objavil že vrsto poročil o poslovanju z javnim premoženjem. Znano nam je poročilo o „Bergeamtu“ v Celovcu, kjer so baran. tali z vojno zapuščino, katere vrednost gre v milijone šilingov. Sedaj pa zopet slišimo o škandalih pri avstrijski tobač. ni režiji. Režija se je branila izplačati enkratno doklado v zvezi s porastom cen, čeprav je „Rechnungshof“ ugoto. vil, da se je na drugi strani brez pomi. sleka tratil denar. Tako so dobili razni šefi nakupovalnih družb tega podjetja za božič 14.to mesečno plačo v višini 4100 šilingov, nakupovalec v Grčiji do. biva nad deset tisoč šilingov mesečno, raznim višjim uradnikom so izplačali ob. priliki prestopa iz enega oddelka podje. tja v drugega 6 do 12 tisoč šilingov od. pustnine, ki bi jo imeli dobiti le, če bi bili iz podjetja odpuščeni. Dva ravnote. lja režije sta ob priliki zamenjave de. narja v razmerju 1:3 imela pri podjetju dobroimetja v višini 43 oziroma 30 ti. soč šilingov, katero sta po zamenjavi v polni višini dvignila.

dva milijona šilingov, če pristopijo v ÖVP. Hartleb sam pa naj bi postal predsednik kmečke zbornice na Štajer. skem.

Iz druge strani slišimo, da se tudi so. cialisti trudijo, da bi dobili ojačenja iz vrst VdU.

Pri tem bi še omenili izjavo poslanca Huemerja VdU pri zadnji seji državne. ga zbora, kjer pravi: „Ne predbacivajte nam naše preteklosti, ker ja končno ni v zbornici nobene stranke, ki bi bila ne. dolžna na dogodkih leta 1938. Poslu. šalici na galeriji so odgovorili na to pri. pombo z močnim ploskanjem in stari predsednik parlamenta Kunschak je že grozil z izpraznitvijo galerije.

Zanimivo pri tem je vsekako, da si ne zapomnijo, čeprav so že tolikokrat brali v časopisju, da je bila Avstrija prva od nacistične Nemčije napadena in zasede. na država in da so jo zavezniki osvobo. dili. Nam pa pri vsaki priliki očitajo, da smo se lojalno zadržali ob priliki za. sedbe.

Na drugi strani je država odvalila na podjetnike doklado za otroke v znesku 37tih šilingov za otroka, to doklado je izplačevala do sedaj država 620.000 ot. rokom, kar znaša letno 273 milijonov ši. lingov.

Finančni minister je izrazil upanje, da se mu bo posrečilo izboljšati rednost v plačanju davkov.

ZAPADNA NEMCIJA

Poročali smo o ogorčenju mladine na Solnograškem, ki se bori proti nenarav. nosti in pohujšanju. Enako se v Zahod. ni Nemčiji ukvarja parlament z zako. nom za zaščito mladine. Vse stranke, razen komunistične, podpirajo zadevo.

Kako je na Ogerskem?

ljudstva. Revščina v kateri živijo du. hovniki, je tako velika, da jim je skoraj nemogoče vzdržati. S februarjem leta 1950 pa hoče vlada ukiniti pouk krščan. skega nauka. Že do sedaj so bili vero. učitelji v veliki meri odpuščeni ali zapr. ti. Odslej se bodo morali sami otroci, ne starši, odločiti za ta pouk. Dobro vemo, kako se bodo otroci odločili, posebno, če so prisiljeni glasovati proti.

Sicer pa z vseh delov Ogerske priha. jajo poročila, da so verniki stanovitni in pogumni.

Nekaj ni v redu

Pri cenah, katere plačujejo kadilci za tobak in cigarete, si ti gospodje to lah. ko dovoljujejo!

Na pritisk ECA.misije, ki nadzoruje razdelitev Marshallovega fonda v Av. striji, je prišlo do interpelacije v parla. mentu. Sestavil se je preiskovalni od. bor, ki naj razjasni nerednosti in pri. tožbe proti raznim avstrijskim nakupo. valcem v Ameriki ter trem centralnim bankam na Dunaju. Amerikanci zahte. vajo vrnitev dve sto milijonov dolarjev od Avstrije, ker se je ta vsota baje zlo. rabila za razne nagrade, ki so tekle v žep gotovih gospodov, kateri so za pre. visoke cene uvažali v Avstrijo manj vredno blago. Po sedanjem stanju pre. iskave pa vsi obremenjeni trdijo, da so nedolžni. (Gospodo bi morali soditi na Vzhodu!)

Čudimo se, da se je preiskava pričela šele na pritisk Amerike, čeprav so ne. kateri ministri že spomladi vedeli za te stvari.

Verjetno bo moralo upravičene slo. venske zahteve odkriti tudi inozem. stvo.

DUNAJ

Kljub zagotovilom finančnega mini. stra, da se cene premoga radi nove do. ločitve kurza šilinga ne bodo spremenil. le, so se povišale. 100 kg črnega premo. ga iz Porurja je do sedaj stalo 36.19 šil., do sedaj naprej pa 54.30 šilingov. Industrijski izdelki, ki so navezani na premog, se bodo stem seve tudi podra. žili.

V zadnjem času se je pozvalo tudi pomanjkanje stekla. Radi tega je ko. misija za zunanjo trgovino dovolila uvoz stekla v protivrednosti 200.000 dolarjev iz Romunije.

Vse leto se je čutilo občutno pomanj. kanje cementa. Oblasti so upravičevale to pomanjkanje z ogromnimi gradbami v Kaprunu in Reissecku. Sedaj pa radi zime ti obrati stojijo in cementa še vedno ni. Pač pa smo že tekom leta opa. zovali porast cenam cementu in je tudi verjetno, da industrija za cement priča. kuje nadaljnji porast cen in zato ce. ment zadržuje.

DRŽAVNA POGODBA ZA AVSTRIJO

Razgovori o državni pogodbi za Av. strijo so preloženi na 9. januar 1950. Medtem pa se vršijo razgovori med Du. najem in Moskvo naprej in sicer glede odškodnine za ruske dajatve živil iz le. ta 1945 in glede prevoza vojnih ujetni. kov iz Rusije v Avstrijo.

SOFIJA

Bivši namestnik ministrskega pred. sednika Kostoff je bil pred ljudskim so. diščem v Sofiji obsojen na smrt radi so. delovanja s Titom in radi špijonaže v korist zapadnim silam. Kostoff je proti vsemu pričakovanju do zadnjega zani. kaval vsako krivdo, kljub temu pa bil na smrt obsojen.

KITAJSKA

Komunistične čete so zasedle skoraj vse kitajsko ozemlje. Ves oborožen od. por nacionalnih čet je prenehal. Zadnji del teh čet se je umaknil v Indokino in hoče od tam na otok Formoso.

Komunistično časopisje trdi, da celo hočejo vladarju Indokine pomagati v njegovi borbi proti komunističnim upor. nikom v Indokini. Zunanji minister ko. munistične vlade je ponovil svoje opo. zorilo vsem južno azijskim vladam, po. sebno pa Indokini, da bodo čete komu. nistične vlade zasledovale nacionalne če. te in jih pregnale, kjerkoli se bodo na. hajale.

Vsekako se tudi tukaj prikazujejo no. ve vojaške in politične napetosti.

VISINSKI V BERLINU

Sovjetski zunanji minister Višinski se je podal iz Amerike v Berlin. Novi. narjem je pri tej priliki izjavil glede za. sedanja Zveze narodov, da je ogorčen, ker na tem zasedanju ni prišlo do nobe. nega zaključka, ki bi ga zadovoljil. V Berlinu samem se je poklonil nemškim komunistom in nemškim nacionalistom z izjavo, da je napredna vzhodna nem. ška država važen faktor v družbi tako. zvanih naprednih in miroljubnih sil.

Torej se tudi Vzhod trudi, da vpreže nemški narod v svoj voz kakor smo to poročali zadnjič o zapadu.

JERUZALEM GLAVNO MESTO

IZRAELA

Izraelski ministerski predsednik Ben Gurion je svet in Združene narode pre. senetil s tem, da se je 14. decembra t. l. preselil s svojo vlado v Jeruzalem in te. ga proglasil za glavno mesto Izraela. Di. plomatski opazovalci v Prednji Aziji so mišljenja, da je Ben Gurion prehitel kralja Abdullah s Transjordanije, ki je hotel s svoje strani proglasiti Jeruza. lem kot prestolico Jordanske države.

Ben Gurion naglaša v svojem progla. su, da je imel z mednarodnimi mesti slabe izkušnje in noče nikakor dopu. stiti, da bi postal Jeruzalem mednarod. no mesto, pač pa zagotavlja popolno svobodo vsem veroizpovedim in dostop do vseh svetišč.

Amerikansko židovstvo obeta Ben Gurionu vsestransko pomoč, amerikan. ska vlada pa je pred tem korakom sva. rila.

Največji družinski praznik

Še en praznik je med nami, katerega nam ni mogla vzeti ne beda ne vojska ne moda ne brezbožnost. Na ta praznik se vračajo domov vsi. Oživila so pota in ceste — po njih prihajajo radostnih oči oni, ki jih je življenje raztreslo. Ta sveti večer morajo biti pri ognjišču vsi: oče, mati in deca, vsi polni pričakovanja in polni hrepenenja. Na ta sveti večer se nihče ne spominja, da bi ga zapodili v svet, ki je tako velik in ki je brez srca in brez usmiljenja in brez sreče. Nihče ne ve nič o tem — saj je sveta noč noč, čas polne radosti in polne veselja.

To je sveti večer, ko nihče ne vpraša, kaj smo v svetu grešili, kaj je kdo storil hudega in zlega. Nihče si ne upa dotakniti strune, ki bi zaplakala in zaihtela in tožila in očitala obenem — prav nihče, saj je sveta noč nocoj, polna mi. losti in odpusčenja in pozabljenja: vse hudo, vse zmote in vse trpljenje je zbrisano in pozabljeno nocoj!

Da, nocoj je sveti večer prikladal otroke domov, da v domači hiši vsaj za hip pozabijo vse tisto o daljnih neprijaznih krajih, vse tisto o tujih ljudeh, vse tisto o mrzlih srcih brez sočutja in ljubezni, vse tisto o samotih in zapuščenosti.

Da, nocoj je sveti večer, ki ga praznično veseli in božično radostni praznujejo pod rodno streho, v tihi domači izbi za mizo vsi: oče, mati in otroci. — Nocoj je največji družinski praznik.

Božični kruh

Bliža se sveta noč. Po slovenskih hišah je vse živahno. Od gospodarja do zadnjega pastirja je vse pri domu in če tudi mora kdo po opravku z doma, se podviza in hiti pod domačo streho. Pravega dela ni nobenemu mar, zlasti moškim ne. Potikajo se okoli ognjišča ali peči, od katere danes puhti nekam posebno blagodejna toplota. Mati ima veliko peko in po vsej hiši se širijo dobri duhovi po potih in gubanicah. Za božične praznike spečejo po nekod velik hleb kruha. Temu hlebu pravijo božični kruh ali poprtnjak. Na velike praznike leži na mizi in šele na svetih treh krajcih dan ga gospodar načne ter odreže vsakemu v družini svoj kos, ne pozabivši niti živine v hlevu niti kureline pod pragom, da bi bila zdrava in se dobro redila. Zenske pa imajo polne roke dela. Imajo z umivanjem in čiščenjem izbe, kuhinjskega in hišnega orodja toliko opraviti, da bi jim — ako se jim, sme verjeti — ne zadoščale štiri roke. Za čudo pridni so pa ta dan otroci; nič jim ni treba prepovedati, naj ne pohajajo in naj ne delajo materi napotja. Vsi so čez mero zaposleni pri delu za jaselece.

Jaslice

Že prejšnji večer se je vrnil iz mesta starejši brat, ki se je v mestu šolal. S seboj je prinesel vse, kar je potrebno za jaslce. Na vse zgodaj zjutraj, ko se še ni videlo, se je napotila hrabra četa pod vodstvom mestnega učenjaka s košem oprtnikom v log, nabirat za jaslce mah. Vsi so šli, nobeden ni hotel ostati doma, celo najmlajši, ki še platno prodaja, je menil, da brez njega ne bi opravili.

Res ga je zeblo, ko so kopali mah, ga trgali s skal in z drevja. Otrpli so mu prsti in malo, da mu nista zmrznili svečici pod nosom. A vendar je bil vesel, da je tudi on nekaj pomagal k jaslcam. Prinesli so mahu poln koš. Za pet takih jaslci bi ga zadoščalo. Hlapec je med tem, ko so bili otroci v logu, utrdil v kotu veliko desko in nanjo stavi zdaj starejši deček jaslce.

Iz maha je napravil goro, po gori se vije tja in sem cesta, posuta z najdrobnejšim peskom. Cesta vodi v Betlehem, ki rumeno, zeleno in rdeče žari v kotu za vrhom gore. Pod goro od ceste nekoliko in stran postavi „štalice“, lepo izrezano iz drevesnega lubja. Vanjo položi na slamo božje Dete, ob strani mu stojita sveta Mati in Jožef, v kotu pa vol in osel. Potem postavlja po gori drevesca, ovce, krave, vole in pastirce, vse

lepo živo pobarvane. Spreddaj utrdi vrsto drobnih voščenihi svečic, tu in tam nastavi katero tudi na goro. Naposled obesi na dolgo konjsko žimo od stropa doli božjega angela, ki nosi v rokah napis: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.“ Ta angel oznanjuje radostno vest, da se je rodil Kralj nebeški, Odrešenik grešnemu rodu.

Tudi svete tri kralje je prinesel s seboj, toda ti se sedaj še ne smejo pokazati, šele zvečer pred praznikom jim bo dovoljeno stopiti v borni hlevček. Pač pa se že sveti nad streho zlata zvezda, ki jim je kazala pot. Medtem, ko starejši sin vse to ureja in nastavlja, sede mlajši bratje in sestre mirno okoli nje. ga in ne premaknejo oči od jaslci. Nebeško veselje jim sije z obraza, danes so pozabljene vse igre in — kar je še največje čudo — celo jesti jim ni mar.

Do večera je delo končano. Ogledat si pridejo jaslce stari oče, mati in starejša sestra; tem je tudi dovoljeno, da

Bilo je decembra 1223. Brat Frančišek je prišel k svojemu prijatelju vitezu Velita in mu je dejal: „Letos želim obhajati sveto noč s teboj. Poslušaj me, kako sem si vse to zamislil. Blizu me steca Grečo (Greccio) je v gozdu skalna duplina. Tja postavi jasli in jih napolni s slamo. Razume se, da morata biti poleg tudi osliček in voliček. Z eno besedo: vse naj bo tako, kot je bilo nekoč v betlehenskem hlevčku.“

Tako je govoril Frančišek, bogati mož ga je zvesto poslušal in je storil vse, kakor si je le-ta želel. Ko se je približal sveti večer, je bilo že vse pripravljeno.

Malo pred polnočjo je prišlo mnogo ljudi iz okolice v omenjeni gozd, da bi s Frančiškom praznovali sveto noč. Slišali so, kaj namerava svetnik — in prihajali so kar v procesijah k duplini. Njihova srca so bila vsa praznično razpoložena, polna hrepenenja in vselega pričakovanja. Hiteli so v gozd pač tako, kot nekoč blaženi pastirčki. V rokah so držali plamenice, ki so ožarjale gozd; bilo je svetlo kot podnevi.

Polnoči je bilo. Vsi so se vstopili okrog jaslci; spreddaj so stali Frančiškovi bratje z gorečimi svečami v rokah. Pričela se je sveta maša, jaslce pa so bile ortal. Tako je bilo v jaslcah po povzdigovanju božje Dete v resnici pričujoče.

Po evangeliju je stopil Frančišek

Željko:

Že pet let ga ni bilo doma. Hodil je po svetu in iskal naslad. S polno roko je zajemal radosti življenja in mislil je, da je srečen.

Toda... Vselej, kadar se je leto bližalo koncu in je prihajal božič, vselej je začutil v sebi skrivnostni nemir. Nekaj mehkega in otožnega, kakor daljno domotožje, ga je vsega prevzelo in vleklo domov. Spomnil se je revne in zapuščene kočice v hribih nad Savo. V njej sameva starka, skrušena in upognjena — njegova mati. Rada sedi z molkom v roki pri peči in sveči, ki gori v kotu ob jaslcah, plašno osvetljuje revno sobo. — Božič bedne in osamljene starke v daljnih hribih, pozabljenih od sveta!

Da, v takih trenutkih ga je vleklo domov. A siloma je udušil v sebi to hrepenenje. Iskal je novih zabav in naslad ter skušal prepiti sam sebe. Božič: Valček, dekle in vino... To je sveta noč!

Včasih pa je obhajal praznike drugače. V revni koči v daljnih hribih jih je doživljal. Oče in mati, bratje in sestre, tedaj so bili vsi doma. Poklekali so k jaslcam in zadonela je ona čudovito lepa pesem: Sveta noč, blažena roč... Čudno! Takrat je bil srečen.

smejo tu in tam svetovati kako izpremembo in malemu mojstru celo dati kak nasvet. V tem je sonce zašlo, dan se je stisnil in mrak je počasi legel v izbo. Ravno prav, ker jaslce so dodelane in graditelj, zadovoljen s svojim delom, pospravlja še ostriške in odreske, katere mu hvaležni gledalci postrežno odnašajo na ogenj.

Božični blagoslov

V vas je prišel sveti večer. Družina je zbrana v domači izbi. Vrata so odprta in gospodinja prinese ponev z žerjavico in kadilom ter oboje poda očetu gospodarju. Ta se odkrije, za njim vsi moški in takoj se uredi spreved. Naprej stopa pastir s svetilko v roki, za njim gre gospodar, trosi kadilo na žerjavico in glasno moli rožni venec, za njim nosi sin blagoslovljeno vodo in oljčno vejico in potem se vrste drugi otroci in posli. Tako hodijo od izbe do izbe, od hrama do hrama, povsod kadeč, kropeč, moleč.

Od kdaj postavljamo jaslce

pred ljudstvo in mu pričel govoriti o betlehenskem Detetu. Govoril je tako pobožno, tako veselo in ognjevit, da so bili vsi navzoči globoko ganjeni. Po končani službi božji so ostali še dolgo pri jaslcah in peli Jezuščku čast in hvalo. Polni svetega veselja so se proti jutru vrnili domov.

Tega čudovitega praznovanja svete noči ljudje niso mogli pozabiti. Pozneje so postavili na mestu, kjer se je to zgodilo, cerkev s samostanom in kjer so stale tedaj jasli, stoji danes oltar.

Ljudje pa so si pozneje leta in leta pripovedovali o Frančiškovi skrivnostni sveti noči sredi gozda.

In če so babice in dedje govorili o tem svojim vnukom, so s svetim spoštovanjem dodejali: „In veste, kaj se je tisto noč še zgodilo? Nekateri zelo pobožni ljudje so videli nekaj povsem čudovitega. Videli so v jaslcah prav resnično Detece, ki pa se je zdelo, da je mrto ali da spi. Pa je pristopil k njemu sv. Frančišek ter ga vzel ljubeznivo v naročje. Tedaj se je Detece zbudilo, se prijazno nasmehnilo ter s svojimi ročicami pobožalo Frančiškova lica.“

Kaj pa vidva, brat in sestra? Ali bosta v božični noči kaj podobna sv. Frančišku? Da, gotovo mu bosta podobna, če bosta imela to skrivnostno noč čisto dušo, polno ljubezni do božjega Deteta, tako, kot jo je imel sv. Frančišek.

Snežene poljane

Sedaj pa... Oče je že davno mrtev, a bratje in sestre so se razkropili po svetu, kajti domača zemljica je skopa in ni dajala dovolj kruha. Bajše so vsi srečni: Francka je poročena nekje na Štajerskem, Ima tri otročiče in dobro ji gre. Ivanka služi v Ljubljani. Tone je odšel v Ameriko in piše, da ne strada. On pa... po svetu se potika, išče sreče, a je ne najde. Pač! Pokaže se mu za trenutek, ko pa seže po njej, izgine zopet v nedosegljive daljce. Nemiren in razdvojen, nikjer doma, povsod tujec...

Letos pa ga je z vso silo vleklo domov. Ni se mogel več upirati: domači hribi so ga vabili.

„Grem!“ je sklenil.

In je šel. Kakor izgubljen sin se je vračal, da pozdravi svojo mater in — jaslce v kotu. Morda bo ob njih zopet našel izgubljeni mir. Lepo bo! Objel bo ubogo mamico in skupaj bosta pokleknila pred jaslce. Skupaj bosta, kot nekoč, molila božje Dete.

Globoko se je udiral sneg, ko je gazil po hribovski grapi. Dolgo ni tož že nihče hodil.

Drevje se je upogibalo pod težo sne.

Oče se ta večer zdi bolj dostojanstven kot navadno, skoraj pol duhovnika, in celo njegov glas zveni bolj praznično. — Ko se vrnejo v izbo, so prižgane pri jaslcah vse svečke. Tu pokleknejo najprej mati, okoli nje otroci, za njimi dekle in celo moški, vsaj na eno koleno, kar pa materi ni všeč, češ; kakor bi zajce streljali. Iz pobožnih src zadoni stara božična pesem:

„Kaj se vam zdi, pastirci vi, ali ste kaj slišali?“

K polnočnici

Po končanem blagoslovljenju pride na mizo mrzla večerja, sadje, orehi in lešniki. Po večerji se zbirajo sosedje, soba se zmiram bolj polni, mnogi so že oblečeni za polnočnico. Pripovedujejo si pravljice, pojo božične pesmi in tako mine čas, da sami ne vedo kako.

In čuj! Oglašil se je veliki zvon, — mogočno in veličastno, kakor nikoli po dnevu, zvoni nocoj njegov glas.

Ljudje vstajajo od mize in odhajajo v cerkev. Možje in fantje stopajo z bakljami naprej, ženske in celo otroci, ki ta večer niso nič zaspani, gredo za njimi. Celotni stari ded in babica sta se odpravila k polnočnici morebiti — zadnji krat.

Vsi hite v božji hram. Nocoj je v cerkvi vse bolj praznično: nešteto sveč gorijo, orglje se krepkeje glase, pevci in pevke lepše pojo in vsem nepričakovano mine služba. Ko pa pridejo polnočkarji domov, jih čaka gorka večerja. Po večerji poležejo in sveti božični mir zavlađa nad vasjo.

Letošnji sveti večer

Kakšen bo, bratje? Ali bo poln vere in ljubezni kot je bil nekdanj, ko je še vladal v vseh naših hišah pravi Bog in stare šege? — Z žalostjo opažamo, da se marsikaka naša družina letom za letom bolj odtuja od vere in šeg svojih pradedov. Po mnogokateri družini je zavlada drug Bog: zlato tele. Ta „bog“ je podrli jaslce, udušil božično pesem in celo najmlajšim vzel najlepšo mladost, no puezijo svete noči. O vi vsi ubogi, žalostni, preganjani in vi, bratje, ki živite v temini greha, in vsi, ki ste daleč od jaslci, dvignite glave, ker tudi vam svetit betlehemska zvezda, tudi vam oznajanja angeli v višavah mir božji, mir srca in blagoslov. Pridite k jaslcam! Naj se zbere letos in drugo krog njih sleherna slovenska družina in naj pri srčno zapoje:

Božji nam je rojen Sin,
o radujmo se!
K nam je prišel iz višin,
veselimo se!

F. T.

ga. V dolini so pozvali zvonovi. Sveti večer...

Gazil je dalje.

„Kmalu bom doma. Mati bo sedela ob peči in kar verjeti ne bo mogla, da sem v resnici prišel. Saj me je že pet let zaman pričakovala. Lepo bo, lepo!“

Truden je že bil od dolge in strme poti. Naslonil se je na drevo in počival. Razmišljal je...

— Nekoč... Bil je najbolj razposajen dečko v vasi. Vedno nasmejanega obraza, živih oči in poskočen kot iskra. In vendar: pošten in srečen fant. Pozneje pa... Ah, temni spomini! Šel je v mesto, hodil po mlakužah in izgubljal tla pod nogami. Mladostno čisto srce si je zastrupil. A sedaj? — Nazaj, nazaj v jasno in čisto mladost, nazaj k materi, nazaj k jaslcam!

„Da! Moram! Hočem!“

Snežilo je. Sneg je pokril ob drevesu slonečega popotnika. A on se ni ganil. Gledal je božje Dete, kako prihaja in mu proži roke v objem. Srečen je strmel Vanj, ki mu prinaša mir.

Sredi gozdov, pod belo snežno odejo je obhajal svoj božič. Svoj poslednji božič...

Globoko v dolini so pozvali svete nočni zvonovi. V revni koči med gorami pa je sedela zapuščena starka. Molila je za svojega sina, ki tava po svetu Bog ve kje.

Sveča ob jaslcah je dogorela in ugasnila...

Pri nas na Koroškem

KNEŽA

Kneža je mala župnija na južnem po. bočju Svinje planine. Nikakor ni dokazano, da izvira ime te gore, ali bolje: tega gorovja, od besede svinec. V Hüt. tenbergu kopljejo železno, a ne svinčene rude. Res je na Svinji mnogo tako zva. nega „kurjega srebra“, nekega bliščeče. ga kamna, — to še vedno ni svinec. Če je gora dobila ime od svinca, potem bi se seveda morala imenovati: Svinška planina. A ljudje — domačini ji pravijo: Svinja planina ali kratkomo: Svinja.

Kakor so apneniške gore vse ostre in ošpičene, tako je Svinja planina vsa ši. roka in zaokrožena. Mogoče so ji vsled te zaokroženosti dali naši predniki ime: Svinja, ker ima vsled te svoje lastnosti res neko sličnost s koristno domačo ži. valjo, ki ji pravimo: svinja.

Župnija Kneža sega visoko gori na Svinjo planino. Župnija šteje komaj ali niti ne celo 300 duš, a je v zadnjih sto letih izgubila polovico svojega prebival. stva. Župnijska cerkev na Kneži ima 1161 m nadmorske višine, a skoro vsa Zgornja Kneža je tekom zadnjih sto let gospodarsko propadla. Če stojiš pri cer. kvi na Kneži in gledaš proti Svinji pla. nini, vidiš mnogo posamezno stoječih kmečkih hiš in gospodarskih poslopij, a skoro vse te kmetije so danes samo še pašniške kmetije. Vidiš n. pr. mogočno zidano kmečko hišo, tu se pravi pri Ko. vaju. Kdor ne pozna razmer, bi mislil: tukaj prebiva premožen kmet. Hiša nosi letnico 1849. Torej je bila zidana pred sto leti. Prej je bila bržkone lesena. A v hiši ne prebiva danes več kmet s svo. jo družino, marveč samo še gostači. Propadla je kmetija za kmetijo. Godila se je velika žalost. A ne spominjam se, da bi bili naši listi kaj pisali o tem. Kakor da bi se bila vršila čisto navadna, vsakdanja, brezpomembna reč. A biti je moralo zelo žalostno, ko je odhajal kmet za kmetom s svoje domačije, na kateri so kmetovali njegovi predniki dolga stoletja. Kmet je gospodarsko propadel. In ne samo Kovač, marveč tudi Brdavec, Karlút, Gutman, Prunar, Malinjak, Turinjak, Morič in še cela vrsta drugih. Skoro cela Zgornja Kneža.

In zakaj je propadel? Po sili razmer. Ker se gospodarsko ni več mogel držati. In nihče mu ni pomagal. Kaj je delala država? Mirno je gledala, ko je propa. dal in propadel gorski kmet! Država se ni zavedala svoje dolžnosti, da bi pod. prla in prišla na pomoč gospodarsko propadajočemu. In danes? Če država ne bo podprla gorskega kmeta, bodo pro. padli še tisti, kar jih še je. Neki gorski kmet je rekel: „Če bo šlo tako naprej, v desetih letih nobenega samostojnega gorskega kmeta več ne bo!“

Sramota bi bila za državo, če bi zopet zanemarila svojo socialno dolžnost!

BRNCA

Odkar dobimo list „Naš tednik“, se mi Brnčani še nismo oglasili s kakim dopisom in radi tega hočemo zamujeno danes popraviti, četudi že nekoliko poz. no. A boljše pozno kot pa nikoli. Novic imamo toliko, da skoraj ne vemo kje bi sploh začeli pripovedovati. Pa naj zač. nemo z našo farno cerkvijo, katero smo prenavljali skoraj celo poletje. Sedaj je toliko zagotovljena, da imamo božjo službo že nekaj tednov zopet v farni cerkvi in „Brnčanom“ ni treba več hoditi v Sv. Job k sv. maši. Po ceditvi, oziro. ma izražanju umetnikov je naša farna cerkev najlepša cele Koroške, mi pa de. stavimo mogoče „najmodernejša“. Po. grešamo pa istih napisov katere so „graditelji tisočletnega rajha“ zabrisali in pričakujemo da bodo naš preč. g. pro. vizor tudi to prav kmalu dali popraviti. Sicer smo jih na to pamanjkljivost že opomnili in jih še bomo.

Naše prosvetno društvo je priredilo dne .9. novembra zvečer pri Prangarju društveni družabni večer. Kljub neu. godnemu vremenu se je nabralo gostov,

da je bila dvorana čisto zasedena. Prav gotovo pa nikomur ni bilo žal, da se je udeležil, ker postrežba je bila res prvo. vrstna. Česa pa naša pridna dekleta ne zmorejo? Napekle so peciva cele „raj. tre“. Kar se loti naša neutrudljiva Maj. da pač zmeraj uspe. Ta bi se res „raj. mala“ za gostilničarko, saj je tudi go. laž prav prijetno papricirala. Nani, Mi. lanka in Neži pa so pazljivo servirale vse jedi in pijače. Naš orkester nas tudi ni dolgočasil.

Vreme nam tudi ne ugaja in smo že precej nevoljni. Želimo si, da se prične prav kmalu zima, da bomo zapregli in pripeljali naš les iz „gore“ in si s tem tudi še nekaj šilingov prislužili. Divja. čine imamo toliko, da jeleni in srne kar švigajo mimo Brnce, zajčkov pa nam le primanjkuje. Lisic tudi ni toliko, koli. kor so nam pokradle „kur“ in piščan. cev. Naj končamo za danes, se bomo po praznikih zopet oglasili, in povedali ka. ko smo jih obhajali.

SKOFIČE

Zadnji čas je pri nas padlo precej sta. rih orehov. Je že spet konjunktura za . . En tak, — vsaj spodnji, neporabljen del takega orjaka ti leži že par let za p. d. Kapom v Pinji vasi. V preteklem tednu pa se je zgrudil pod vplivom žerjava 600 let stari Halijev oreh. Ogrožal je s svo. jimi vejami že streho skednja. Če stopi človek ob takega velikana, šele vidi, ka. ko majhen je in nehote Ti misli pohite nazaj v tiste čase, ko je ta zrastel iz lu. pine na beli dan. Takrat okrog l. 1369 je bilo po naših vaseh le šele par kmetij. Te, po vzorcu samostanov sezidane hiše z dolgim hodnikom so preživele vsa sto. letja. Označenega leta se je sezidala Flo. rijanova kapelica naše farne cerkve. V cerkev pa so ljudje takrat hodili ali v

Hodiše ali na Otok. To so bili še časi, ko je mrlič, katerega so na saneh vozili po pečevju, ubil živega vozača. Časi, ko so ljudje imeli rakve pripravljene pod streho za vsak slučaj. Te so porabljali, da so vanj shranjevali razne pridelke, med drugimi tudi fižol. In zgodilo se je, da je zapadel močen sneg in da je umrl ud družine zgoraj pod Pečnico. Ker je bil prevoz nemogoč, pa so ga spravili v eni teh krst in postavili — ker mrz je bil — zraven drugih rakev pod streho. Ob primernem času so potem napravili pogreb. In sedaj si morete že sami mi. sliti, kaj se je pripetilo. Doma so zame. njali rakvo, tedaj šele v pečevju nad Otokom so spoznali pomoto. V enem ovinku so se v naglici sani prevrnile, ob skali se je rakev odprla in iz nje se je vsul fižol. O joj! Ubogi pogrebci! O to so morali biti še časi patrijahalni, ko še ni bilo časopisov, ne šol, ne železnic. Ob starorimski cesti pri Vrbi se je razvijal tedanjí promet. Kmet je zdihoval pod težkimi dajatvami več desetine. Seda. nja nervoznost je bila tedaj nepoznana. Ljudje so živeli od svojih pridelkov. Sol in sladkor sta bila dragocenost. Kontra. bant je cvetel. Italjansko vino je le na ta način prihajalo v naše kraje. Bili so vendar še srečni časi, ko podeželje še ni poznalo gnilobe velikega sveta. Zdrave družine — zdrav narod, ki je z lahkoto prestal vse navale. In danes? O, joj! O, oreh, koliko nam imaš povedati. Razu. memo, da se zgrudiš. Kaj takega ne preneseš več. Kot ti, se je zgrudila mo. gočna toda na znotraj puhla država. Dve svetovni vojni sta šli preko nas. Narodi pa so si zdaj v laseh.

„Mir ljudem“, so peli angeljci na be. tlehemskih poljanah. Mir in ljubezen v našo faro, v vse naše vasi, da bo spet lepo in prijetno, kot je nekda bil. Naj ne presliši nihče božičnega voščila! Orehi pa naj ostanejo vzgled zvestobe in neomajnosti.

NESREČA

13. decembra se je zgodila v Frančah v labudski dolini huda nesreča, ki je zah. tevala več človeških žrtev. Odtrgal se je zemeljski plaz iz približno 200 metrov visokega hriba in zasul hišo s prebival. vi vred.

Božične navade

V SPODNJEM ROŽU

„Ko sem bila še jaz mlada, smo vse bolj spoštovali praznike,“ so pripovedo. vali sosedova žena. „Bilo je zato tudi bolje na svetu.“

Sama jim je tekla beseda in 85. letna mamka so kaj živo pripovedovali: „Pred praznikom smo se zelo postili. Zlasti večerja je bila kar se da borna. Kvočna voda in v njej kuhan mrzel fi. žol se je imenovalo „kolacija“, kar smo na biljo svetega dne večerjali. To je bilo v spomin na večerjo sv. Jožefa in Mari. je, ki sta lačna in utrujena iskala pre. nočišča in še narodna pesem pravi, da nikjer nista dobila večerje. Na „božično biljo“ so fantje postavljali jaslice, ki so bile velike in lepe, da smo se jih celo leto veselili. Najbolj nam je bila všeč pri ja. slicah pastirica s cekarjem, ki je Je. zuščku nesla sira in masla. Rekli smo ji „teta Lena“. Božične smrekice dreves. ca nismo poznali, to je v vas uvedla šele trgovka. — Ob zvonitvi zvečer, so šli kadit in kropit okrog hiše. To so oprav. ljali med molitvijo rožnega venca ali angelovega češčenja. V hiši, kjer so bile jaslice smo na mizo pognili lep prt in nanj položili tri hlebe, mižjake, ki so bili pečeni iz moke vseh žit, to zato, da bi bilo drugo leto dovolj kruha. Zraven smo dali še ključe in žegnano vodo. Na biljo novega leta in treh kraljev smo hlebe spet dali na mizo, po sv. treh kra. ljih pa jih je gospodar razrezal ter ra. zen ljudem razdelil tudi živini in celo kuram, da bi bolj nesle. Na sv. večer smo brali tudi Ježešovo deljavo. To je bil trak, tako dolg, kot je bil velik Je. zus in na njem je bilo popisano Jezuso. vo življenje. To smo brali samo ob sve. tih časih.

Na sveti dan smo bili ves dan doma, ker je ta praznik tako svet. Na Štefano. vo smo nesli blagoslovljat sol in dobili

žegnane vode, ki smo jo hranili za krop. ljenje proti toči zraven na Višarjah že. gnanega zvončka.

Na Šentjanževo blagoslovljajo vino in mošt, dan pozneje pa imajo otroci svo. je veselje. Včasih so šapali tudi stari, revni ljudje. Nek mož je vedno želel: „Zdravje, srečo, dolgo živeti, v nebese prit pa kolkor rogljičkov (na palici), tolko voličkov (v hlevu). Vedno smo ga bogato obdarovali, da bi imeli srečo in zdravje tudi v hlevu.“

*

Tako so mi pripovedovali naša dobra soseda. So dejali, da so nekaj že poza. bili. Največje veselje pa so dosegli tisti sveti večer po prvi svetovni vojni, ko jim je božje Dete pripeljalo na njih lju. beče in skrbno srce sina iz ujetništva.

Prav lepo obhajajo božič tudi

V SELAH.

To nam je pa popisalo selsko dekle:

Vsako leto se že dolgo poprej veseli. mo božiča, posebno svetega večera. Na dan pred božičem moramo že zgodaj vstati, kjer je še veliko dela in posprav. ljanja. Opoldne mora biti že vse gotovo. Popoldne drugega ne delamo, kot samo jaslice. Proti večeru denemo na mizo štiri hlebe kruha, dva pšenična in dva ržena, ki jih imenujemo mižeki in jih pokrijemo z belim prtom. Na sredo mi. ze, denemo križ in prižgemo večno luč. Potem gre gospodar v vse sobe, hlev in gospodarsko poslopje ter pokadi in po. škropi vse z blagoslovljeno vodo. Ko se s tega obhoda vrnejo v sobo, se zbere cela družina in moli angelovo češčenje. Blagoslovljeno vodo damo za mizo, v njej se naslednjo jutru umijemo po obrazu, za odvrnitev bolezni. Po angelo. vem češčenju zavlada v hiši mir in tiši. na. Vsak si sezuje svoje čevlje ali cokle,

da bi se božje Dete ne zbudilo. Ko je vsa družina zbrana v sobi, prižgemo svečke in pojemo božične pesmi.

Nato pred jaslicami kleče molimo vse tri dele rožnega venca. Večerja je na sveti večer bolj skromna, zato, ker sta Jožef in Marija ostala tudi brez nje. Po. navadi skuhamo klope. Nato se začne. mo počasi odpravljati v cerkev k pol. nočnici. Eden ostane zmeraj doma za varuha. Grede k polnočnici podajamo roke znancem in prijateljem in si vošči. mo veselo praznike. Ko pa pridemo do. mov utrujeni od dolgega pota nam že zelo diši jed. Zato nas že na mizi čaka kolina. Na sveti dan popoldne bi pa radi šli spat in nam ne pustijo; pravijo, da bi prihodnje leto nevihta in veter vse žito pogela. V dneh med božičem in no. vim letom nas ne silijo preveč k težke. mu delu. Posli gredo lahko vsak na svoj dom in se šele po novem letu vrnejo. Na dan sv. Silvestra pa zopet kadimo, ravno tako tudi na dan pred sv. tremi kralji. Na Silvestrov večer končamo staro leto

Pri nas je Betlehem

Po naši domači zemlji gredo:

Jezus — luč sveta in

Mati z Jožefom.

Odprite jim topel dom,

pripravite srca! Povejte ljudem:

„Nocoj, o pridejo k nam,

pri nas je Betlehem.“

s prav dobro večerjo in tudi z molitvijo 3 rožnih venecv za srečno prihodnje le. to. Na praznik sv. treh kraljev zremo mižeke ki so bili vse 3 bilje na mizi. Od teh dobi vsak en kos, kakor tudi vsa ži. vina.

Poslušajmo še

GORENJKO,

ki bo povedala, kako pri njih doma pra. znujejo božič:

„Najlepši je božič s snegom, saj veli. čino in lepoto praznika še poveča. Bo. žično skrivnost, rojstvo Jezusčkovo ob. daja z neko čistostjo in nadzemskim sijajem.

Poglavitna stvar v vsaki hiši so o bo. žiču pač jaslice, ki jih na dan pred bo. žičem postavljajo fantje. Če imajo kaj talenta za izrezlavanje, so v pozni jese. ni sami izdelali hlevca, pastirce, ovce ali celo sv. družino. Do avemarije morajo biti jaslice gotove. Ko pozvoni, vzame gospodar žerjavico in jo dene v star lo. nec. Vonj kadila se razširi po prostoru in vsa družina med molitvijo sv. rožne. ga venca hodi po sobah, hlevih ter dru. gih prostorih. Kdo izmed otrok pa kropi z blagoslovljeno vodo. Ko se vrnemo v hišo, prižgemo s to žerjavico svečke (preje luči, petrolejke) pred jaslicami. Luč mora goreti vso noč, da Marija vidi povijati Dete. Nato molimo kleče vse tri dele rožnega venca in pojemo božične pesmi. Večerja je mrzla, solata, suhe kuhane hruške in kak štrukelj. Na klju. kah ne sme nič viseti. Kolikor cunj je na kljukah, toliko živine bo v prihod. njem letu poginilo, pravi ljudska mo. drost. Tudi pometat se do sv. Štefana ne sme, ker bi sicer vso srečo pometli iz hiše. Ob branju, pripovedovanju in igrcah hitro poteče čas in že prislusku. jemo milim svetonočnim zvonovom, ki tako veselo pritrkavajo. Tedaj se mora vsak umiti, da bo drugo leto zdrav. Po polnočnici navadno poležemo kar po klopih, ker je bila tudi sv. družina brez pravega prenočišča. Na sveti dan smo vsi doma, ker je tako velik praznik, na Štefanovo pa hitimo na vse strani. Ozka, snežena cesta je tako polna, da se komaj srečujemo. V Utiku pri sv. Štefanu je tedaj sv. maša in darovanje živine. Cerkev ima namreč lesene kipe konj, krav, svinj in ovce. To kmetje po. kupijo in nesejo za „ofer“ okoli oltarja. Pred mašo je pravi „živ.žav“ pred cer. kvijo, ker hočejo vsi kupiti „ta črno kravo“, ali „par šimelnov“ ali najmanj „svinjo s prašički“. Včasih so okoli cer. kve jezdili s konji. Na Šentjanževo se selijo posli. Hlapci in dekle nosijo v ru. tah zavite velike hlebe kruha in gredo na svoje domove; kateri pa menjajo go. spodarje pa sedijo na vozovih s svojimi pisanimi skrinjami.“

Za pečjo pri teti Mojci

Ali se že kaj veselite na „šapelco“, moji dragi? Že vidim, kako so se Anici, Dorici, Reziki in Marici raztegnila lica. Joz, Nanti in Hanzi pa so kar poskočili in od veselja zajuckali. „To je pa naš dan,“ je dejal s poudarkom Franci. „Zjutraj gremo k maši, potem pa ša. pat.“ Lani smo kar precej nabrale,“ so se pohvalile Mežnarjeva dekleta, „kako bo kaj letos?“

Ali znate še od lani vaše šapovske želje? Hitro jih ponovite, ali pa se novih naučite! Takole šapajo rožanski otroci:

„Šip, šap, zdravje, srečo
dovgo živeti, pa v nebesa priti!“

Jaz znam pa še drugače, tisti, ki imate dobre glave, se lahko naučite:

Šip, šap, šip, šap,
da zdravi, veseli, bi dolgo živeli,
nebesa služili, pogačo delili!
Šip, šap, šip, šap!

Zgodaj morate vstati. Tisti, kdor dolgo leži in pozno šapat hiti, „mu svinja pot ušči.“ Tak je rožanski pregovor, zapomnite si ga!

Vam pa še zgodbo povem o razbojniku in nedolžnih otrocih. Pripovedujejo jo gori na severu, v Skandinaviji. Vseč bo pa tudi koroški mladini.

Kala Kula je svoje žive dni delal zgolj hudo: kradel je, ropal in požigal, in nekoč je celo ubil človeka. Pa tega ni nihče zvedel. Od življenja po tujih stezah in težkih ječah je zlezal v dve gubi; legel je na posteljo in živo začutil, kako mu seda na prsi smrt.

Razbojnikova žena je odprla sveto pismo, da bi brala umirajočemu na zadnjo uro božjo besedo.

„Kakšen dan je danes?“ je vprašal Kala Kula svojo ženo.

„Praznik nedolžnih otrok je,“ je odgovorila žena.

„No pa deni bukve nazaj na polico. V kuhinjo pojdi,“ je ukazal, „pa mi napiši ajdovih kolačkov. Zvrhano skledo!“

„Kaj boš s kolački?“ se je začudila žena, „preslab si, da bi jedel!“

„Saj jih ne bom. V culo mi jih zavij in v krsto mi jih položi.“

Žena gre v kuhinjo, zaneti ogenj in napeče ajdovih kolačkov. Ko pogleda spet v izbo, je bil razbojnik že mrtev. Žena mu je položila culo s kolački v

krsto, pod sklenjeni roki, razbojniku prav na prsi.

Kala Kula je prišel pred nebeška vrata s culico v roki. Potrka. Sveti Peter pogleda in brž zaloputne linico, češ ti se pa kar poberi, ti lopov ti!

Tolovaj trka in trka. Sveti Peter se ujezi, odpre lino in tolovaju požuga: „Brž se mi poberi, potep nadležni! Tak razbojnik pa v nebesa — saj veš kako!“

„Razbojnik gor, razbojnik dol,“ se je odrezal Kala Kula. „Ljubi sveti Peter, premisli: na praznik nedolžnih otroci, čev sem umrl. Zato mislim, da bi še smel nekoliko pogledati skozi špranje, kako malčki godujejo. Daj no, sveti Peter, vsaj malo mi odpri vrata!“

Peter odpre vrata za palec na široko, da je mogel razbojnik z enim očesom pogledati v nebesa.

„Nič kaj dosti se ne vidi tako,“ je rekel rokomavh.

Sveti Peter mu odpre nebeška vrata za celo ped. Kala Kula je zaklical skozi špranje: „Le vkup, le vkup, nedolžni“

GALICIJA

Hranilnica in posojilnica začne s prvim januarjem 1950 zopet delovati pri Sugcu v Encelnivasi.

Kmetje, delavci in obrtniki poslužujte se svojega domačega denarnega zavoda.

POZOR!

Vabimo vse prijatelje iz Celovca na veselo Silvestrovanje s pričetkom ob sedmih zvečer. Vršilo se bo v Mohorjevi hiši kakor na Miklavžev večer.

DOSTAVLJANJE LISTA

Kakor se nam poroča, poštni urad Ričervaves pri Zilji, zadnje številke našega lista ni dobil dostavljene, čeprav je bil list v Celovcu odposlan. Tokrat pošljemo vsem naročnikom, ki dobivajo list po imenovanem poštnem uradu obe številki.

Prosimo, da nam vsako nerednost v dostavljanju lista takoj sporočite.

CELOVEC

Božične počitnice na vseh šolah bodo trajale od 23. decembra do 3. januarja 1950. Torej je 22. t. m. zadnji in 4. januarja prvi pouk.

otroci! Ajdovih kolačkov sem vam prinesel! Mm! pa dobrih!

Preden je mogel sveti Peter ubraniti, so pridrevli otroci, plavalasi, rjavolasi, majčkeni, ki so padali po tleh, in večji, ki so skakali čeznje. Ajdovih kolačkov namreč v nebesih ne peko!

In Kala Kula jim je podajal kolačke skozi špranje v durih. Samo enemu naenkrat je dovolil sveti Peter poseči po kolač. Pa so ga že deca obkolili, da se je nebeški ključar le stežka obdržal na nogah.

Še mali, ki so ostali zadaj, oni mora jo tudi dobiti?“ vpije Kala Kula.

Tedajci je vstal tak vrišč in dirindaj med malimi in večjimi, da so se nebeška vrata odprla na stežaj. Kala Kula je napravil širok korak in že je stal v nebesih! Deca se mu je pa tako obesila na kamižolo, za roke in noge, da ga sveti Peter, ni mogel več izriniti iz svetih nebes.

Še Bog Oče sam ni mogel blizu, zakaj tisoče in tisoče je bilo nedolžnih otrok, ki so se zgrinjali okrog tolovaja s kolački.

Ali je Vam vseh zgodba? Ker sem jaz že precej povedala, boste pa do drugič vi meni kaj povedali. Napišite za naš kotichek, kako ste obhajali sveti večer, sveti dan in kako ste šapali.

Prav vesele, blagoslovljene praznike želim vam in vašim skrbnim staršem
Vaša teta

Mojca.

P. S. Pridite šapat, tudi k meni, inam že zdaj pripravljen cel koš dobrot!

AVTOBUS

IZ VELIKOVCA NA DJEKŠE

Od 18. decembra naprej vozi trikrat na teden avtobus iz Velikovca na Djekše in sicer po naslednjem voznom redu. V sredo in soboto iz Velikovca ob 6. zjutraj in ob 4.10 popoldne; iz Djekš ob 6.50 zjutraj in 5.45 zvečer. Ob nedeljah in praznikih iz Velikovca ob 7.30, iz Djekš ob 5.45 zvečer.

VSE ONE, ki se še niso poslužili po ložnic, ki so bile listu priložene, prosimo, da to čimprej store. Od oktobra do novega leta stane list 4.80, za leto 1950 pa 19.20 šilingov.

Spomnite se pri tej priliki tudi tiskovnega sklada in nam pomagajte poravnati račune za staro leto, da bo tudi uprava lista brez starega bremena šla na delo v novem letu.

Ker nekaj dopisov zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti, pridejo na vrsto v prihodnji številki.

PRI NAS NA KOROŠKEM

(Nadaljevanje s 5. strani.)

OBIRSKO-KORSKE DROBTINE

Sv. Martin je kot vojak iz usmiljenja v zimski noči prerezal svoj vojaški plašč in dal polovico beraču ob cesti. Ponoči se je Martinu prikazal Kristus, odet z beraču podeljeno polovico plašča in rekel: „S tem plaščem me je odel Martin.“ Obirčani Korčani so v jeseni pokrili na novo, polovico strehe pri sv. Lenartu. S svojega hriba se sedaj prikazuje sv. Lenart po fari s polovico nove strehe in pravi: „S tem plaščem me je odela obirsko-korška fara.“ — V Kortah raste iz tal nova lesena hišica za eno delavsko družino. Še več takih ali podobnih stanovanjskih hiš bi rabili. — Če bi popravili razpadajoče koče in pozidali razpadle hiše, bi bilo stanovanj dovolj za mnoge, ki bi radi ustanovili svoje družine in jim sedaj manjka stanovanj. — Neprijetno je bilo na Marijin praznik srečavati na cesti traktorje z lesom in slišati v enem kraju les goniti z gore, ali videti katerega delati, ko je pretežna večina praznovala veliki Marijin dan. — Podjetna sosedna Smrtinik in Plesnikar sta si vsak za se postavila pri domu motorno žago. — Žagi že opravljata vsaka svoje delo. — „Kura je mislila, da jo petelin reši, zato ni zbežala, je rekla kurjerejka, ko je kurji sokol napadel njene kokoši in eno trgal pod hišo. Torej tudi kure „mislijo“, a njih mišljenje je usodno za kure in kurjerejke. Tudi letos so parklji strašili poredne in sv. Miklavž je bogatejše kot lani obdaril pridne otroke.

RADIŠE

Kakor v nešteti občinah drugod, je tudi pri nas napravila nesrečna bolezen „ohromelost svinj“ večjo škodo. Marsi katero družino je prizadela. Prišli so in odpeljali svinje in tako s tem napravili kmetom veliko težkočo za čas pitanja. Marsikatera gospodinja v skrbih povprašuje: Kaj bom postavila na mizo? Kako kupiti in kaj bo prihodnje leto? Res velika škoda, a zraven vsega bi pač morali s pesnikom vzdihniti: „Za vse je svet dovolj bogat in srečni vsi bi bili, če kruh delil bi z bratom brat, s prav srčnimi čutili.“

Veliko se tudi govori, da dobimo Radišani električno luč. To misel mora mo pozdraviti. Zeleti bi bilo, da bi se s to važno idejo merodajni v občini blagohotno sprijaznili in se za stvar le bolj zanimali. Več bomo povedali, ko bo to zadevno več v teku. Tudi sv. Miklavž ni pozabil na nas. Prav vse posamezne vas si je obiskal z darovi. Obljubil je, da se še vrne, če bomo pridni.

Lea Fatur:

Matjažek

(Nadaljevanje)

Še kliče Gospa Sveta, še stoji vojvodski prestol

Mahmud ni več doma v Valjevem, ampak v Medini. Seraj pri teti. Baš jezdi čez trg sužnjev. Grozeče gleda vanj starigrad Vrhbosna, vsiljivo mu govore hiše z zamreženimi okni: „Tako je, kakor ti je rekel Ali. Suženj si, sin sužnja! Pa si gledal tako visoko: sijajna služba, sultanova hči, učenost in slava, to ti je bilo v mislih! Toda tukaj je nekoč prezebal majhen deček, tukaj te je kupil oni žalostni gospod, ko mu je umrl nagloma sinček Mahmud in se ni upal s tako novico pred ženo, hčer velikega vezirja. Ne moreš verjeti, pa je res: podvržek si, podtaknjenec. Zato nisi mogel več begu pred oči, pa si zbežal semkaj k teti v Bosno. Mogočni Ali pač hoče prisiliti bega, da se oženiš na dom, da dobiš veliko dediščino po svojem dedu. Pa Aliju ni zate, marveč le za to, da bi on vladal in užival. Kaj storiti? Edini izhod je ta, da ti dá teta denarja in da ubežiš v Carigrad...“

Pa pride do njega strogo obvestilo:

„Beg ukazuje, da se vrneš takoj. Je vse v redu,“ sporoča beginja. „In vse je pripravljeno za pot v Carigrad.“

Tako je javil sel iz Valjeva. Smehljal

se je skrivnostno in je še pristavil: „Ali ne bo žalil več begiča. Nalezel se je kuge.“

Mogočni Ali mrtev? O, potem je vse dobro, vse potlačeno! Toda, kako je nalezel Ali kugo? In zakaj mora on — Mahmud — v Carigrad?

Begov sel se je ob teh vprašanjih previdno ozrl: „Je tak strup, da misliš — nalezel si kugo. Ali je razžalil bega. Suženj kristjan se je tudi uprl in je v zaporu. Beginja pa joče.“ Tako je razodel sel iz Valjeva.

Mahmud zapodi konja. Zastrupili so Alija, da se ne izve. Zaprli so sužnja. Pa on — Mahmud — ne bo dopustil, da bi ga umorili. Domov hoče! Kaj, če je obolel ded v Carigradu? Šel bo v Carigrad in se ne bo vrnil več v Valjevo. Mustafa in Hafis sta ga sovražila od nekdaj; čutila sta tujo kri.

Poslovi se od tete in potem drvi, da prej ne počije ko v Valjevu.

„Mahmud, sin moj!“ ga pozdravi mati. „Nisem se še nagledala tvojih oči, pa že moraš nazaj v Carigrad. Na tako žalostno pot! Samo tebe imam še, sin moj... Umrl je oče, umrl... In mati poroča, da pridí po mojo dediščino in po njo, ki želi preživeti svoje zadnje dni pri meni. Tako bo pa preskrbljeno tudi za tvojo srečo. Mustafu dam, da si kupi lepo posestvo, ti pa dobiš Leko in dom. Mustafa in Hafis naj te spremljata v Carigrad. Bogastvo dedovo je veliko in na carigradski cesti je polno hajdukov.

Beg pa mora ostati doma, ker nastopi lahko vsak čas kak nemir. Podvizaj se, da se kmalu vrneš, sin moj! Potem bo tu novo življenje.“

Mahmudu se je zavrtelo v glavi kakor takrat, ko je letel deček — žakelj raz konja. Ded, ki mu je bil porok sijajne prihodnosti, je mrtev; dediščina, do katere nima pravice, naglo odpotovanje, ženitev, spremstvo, ki mu ni bilo všeč; suženj, ki gladije zaprt. Matjažek in Mahmud — vse mu je plesalo po glavi. Razumel je samo to, da more čimprej rešiti svojega nezaželenega pravega očeta.

Beg je vlekel iz pipe, da je grgrala voda, izpuhnil je dim in butnil: „Se li beži k teti, kadar kličem jaz, beg? Ne uideš usodi, pa beži kamorkoli! Sam si izzval dogodka. Prenagel si. Prodajal bi. Gospodar sem pa jaz. Alija sem prenašal predolgo. Koran nas uči pravičnost in usmiljenja — ukazuje nam pa govečnost v verskih stvarih. Ali, ki je poznal po nesreči mojo skrivnost in jo izkoriščal, bi spravil lahko v sramoto moje hišo — in moja prva žena, bogata dedinja, bi me zapustila. Ti pa si in oslaneš naš! Nihče ne sluti in ne sme slutiti, da si krščene krvi —! Bil si predstavljen samemu sultanu za pravega sina valjevskega bega.“

„Zahvalim se ti, beg,“ se je priklonil Mahmud. „Dovolj mi pa vprašanje, kako misliš s sužnjem?“

Beg je odložil cev in pogledal prodir.

(Dalje prihodnjič)

Blagoslovljene božične praznike in srečno, zadovoljno novo leto želijo:

Č. g. Jožef Koglek, župnik v Škocijanu	Č. g. Ludvik Jank, župnik na Radišah	Družina Lužnik—Rožar, Galicija.
Družina dr. Joško Tischler, Celovec	Č. g. Janez Starc, župnik v št. Lenartu pri 7 študencih	Družina Janko Urank, dipl. trg. Celovec.
Jožef Wakovnik, kovaški mojster v Mlinčah, št. Vid v Podjuni	Družina Kovačič Franc, mizarski mojster, št. Ilj	Vsem znancem na Koroškem in v prekomorskih deželah želijo blagoslovljen božič in srečno novo leto Dr. Valentin Inzko, Marinka in Zdravko, Sveče v Rožu
Č. g. Kassl Lovro, župnik v št. Vidu	Č. g. dr. Zeichen Franc, št. Rupert pri Velikovcu	Triesnik Šimej, Loče želi blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto uredništvu „Našega tednika“, svojim sorodnikom in vsem rojakom.
Janko Ogris, Irgovina in gostilna, Bilčovs	Mici Piber gostilna in Irgovina, št. Ilj	Pisatelju Karlu Mauserju želi blagoslovljene praznike in upapol- no novo leto zvest čitatelj njegovih povesti.
Č. g. Holmar Tomaž, provizor na Suhi	Č. g. Janez Sekol, župnik v Globasnici	Vsem znancem in prijateljem v Podjuni, Rožu in Zilji voščim vesele praznike in srečno novo leto Jožef Picej, župnik v Šmihelu.
Družina Rojšek, Celovec	Družina Janez Trabesinger, Irgovina, št. Ilj	Vsem faranom Glinj, Rožeka, št. Jakoba in Podgorij, sobratom in prijateljem milostipoln božič in blagoslovljeno novo leto Jožef Dobernik, župnik v Glinjah.
Č. g. Alojzij Nadrag, župnik, Škofiče	Č. g. Učakar, župnik, Kazaze	Č. g. Franc Brumnik, župnik v Šmarjeti pri Velikovcu želi vsem svojim bivšim faranom in znancem v Hodišah in Žel. Kapli, na Čajni in Kostanjah, v Štebnu, Kamenu in Pliberku milostipoln božič in srečno novo leto.
Wrulich Šimen, Radiše, vsem pevskim zborom in vsem znancem	Družina Jakob Solnir, krojač št. Ilj	Vsem slovenskim kmetom in prijateljem voščijo vesele božične praznike in srečno novo leto odborniki deželne kmetijske zbornice Gril Arlon, pd. Jegart, Blaznica, Mikl Karl, pd. Mager, Malošče in Tomo Zupanc, pd. Kruppl, Zrelc.
Družina Valentin Picej, gostilna pri Voglu, št. Primož	Družina Riedl Jože, Nončaves pri Pliberku	Zadovoljne praznike in srečno novo leto želi vsem odjemalcem in znancem družina Zerzer, Irgovina in gostilna, Sveče.
Č. g. Anton Kuchling, župnik na Bistrici pri Zilji	Družina Pinkic, p. d. Drajar, Rakole Tinje	Svojim prijateljem in znancem želi vesel božič in srečno novo leto Franc Mertel, lesni trgovec na Brnci.
Družina Jože Štikar, posestnik, št. Peter pri št. Jakobu v Rožu	Družina Urank, p. d. Kavh, Encelna vas pri Galiciji	Janko Olip, pd. Užnik v Selah želi vesele praznike in srečno novo leto vsem svojim prijateljem in znancem.
Č. g. Jakob Škofič, župnik v Slovenjem Plajberku	Družina Oman Ignac, Kirchbach, Ziljska dolina	Vsem organistom, ki se trudijo in prihajajo v Celovec k pev- skim vajam, želim prav srečne in vesele božične praznike Kassl, Zgornje Trusnje.
Hutter Ana, gostilna, Globasnica	Družina Oman Janko, Zahomc, Ziljska dolina	Siuga Alojz, mlinar iz Gorpič želi svojim odjemalcem vesel božič in srečno novo leto.
Č. g. Pip, provizor v Gorenčah	Filip Martič, trgovina z mešanim blagom, Bilčovs	Kurbus Armin, učitelj v št. Lenartu pri 7 študencih želi vsem znancem in prijateljem zadovoljne praznike in srečno novo leto.
Vitus Starc, stavec „Našega tednika“	Dipl. trg. Picej Adolf,	Za praznike božičnega miru in v novem letu v delu za verski in kulturni podvig našega ljudstva obilo božjega blagoslova in uspe- hov želita sbratom, kulturnim delavcem, sorodnikom, prijateljem in znancem selskega župnišča Alojzij Vauti, župnik in Zofka Vauti,
Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in znancem J. L o m š e k Zagorje (Sagerberg) pošta Dobrla ves (Eberndorf). Priporočam se tudi v novem letu pri nakupu bencin-, elektro- in di- selmotorjev, koles, pnevmatike, šivalnih strojev, muzikalnih instru- mentov, gramofonov, gramofonskih plošč, štedilnikov in peči, vsa- ke vrste gospodarskih in poljedelskih strojev ter nadomestnih de- lov. Zahtevajte brezplačni cenik in pojasnila.		Uredništvo in uprava „Našega tednika“ želita vsem sotrudi- kom in bralcem vesele in blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto 1950.
		ZUPNIJA MARIJA NA ZILJI potre- buje dobrega organista in mežnarja. Kdor se zanima, naj se javi pri žup- nem uradu.
		DAM V NAJEM posestvo z obsegom 6 ha z vodovodom in vodno silo za stroje, ležeče blizu ceste. Podrobno- sti v razgovoru. — Naslov dobite pri upravi lista.

**„Družba sv. Mohorja v Celovcu“ želi svojim udom
blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto**